

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra primární a preprimární pedagogiky

Bakalářská práce

Prostorová tvorba s dětmi v mateřské škole

Vypracovala: Jana Novotná

Vedoucí práce: Mgr. Martina Lietavcová, Ph.D.

České Budějovice 2023

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji,

že jsem autorem této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

V Českých Budějovicích, dne 29. března 2023

Jana Novotná

Poděkování

Upřímně děkuji vedoucí mé bakalářské práce paní Mgr. Martině Lietavcové, Ph.D. za vstřícnost, čas, odbornou pomoc a cenné rady, které mi poskytovala při tvorbě této práce. Dále děkuji své rodině, přátelům a kolegyním za podporu během celé doby studia.

Abstrakt

Cílem bakalářské práce je vytvořit nabídku aktivit v prostorové tvorbě s dětmi v mateřské škole a realizovat je. V teoretické části je popsána prostorová tvorba, její druhy jako je modelování, asambláž, Land-art a mnoho dalších. Dále je zde zaznamenán rozvoj osobnosti předškolního dítěte v jednotlivých oblastech. Také zde popisuje propojení s Rámcovým vzdělávacím programem. Praktická část obsahuje nabídku aktivit v oblasti prostorové tvorby a jejich realizace v mateřské škole a jejich evaluace. Budou použity metody pozorování, hlavně při spolupráci mezi dětmi při společných aktivitách a rozboru.

Klíčová slova: prostorová tvorba, asambláž, Land-art, nabídka aktivit, pozorování

Abstract

The aim of the bachelor thesis is to create a range of activities in spatial design with children in infant school and to implement them. In the theoretical part is described spatial creation, its types such as modelling, assemblage, land-art and many others. In addition, there is noted the development of the preschool child's personality in individual areas. And it also describes the links to the Framework Education Programme. The practical part contains a range of activities in the field of spatial design and their implementation in infant school and their evaluation. Observational methods will be used, especially when children work together in collaborative activities and analysis.

Keywords: spatial creation, assemblage, Land-art, offer of activities, observation

Obsah

ÚVOD	8
1. TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1.1 Prostorová tvorba	9
1.2 Druhy prostorové tvorby	10
1.2.1 Modelování.....	10
1.2.2 Tvoření z papíru.....	10
1.2.3 Kašírování	10
1.2.4 Výrobky z FIMO hmoty	10
1.2.5 Tvoření ze sádky.....	11
1.2.6 Konstruktivní činnosti.....	11
1.2.7 Asambláž.....	11
1.2.8 Akumulace	11
1.2.9 Land-Art	11
1.2.10 Jedlé tvoření	12
1.2.11 Plstění	12
1.2.12 Tvoření z látky	12
1.2.13 Body – art	12
1.3 Propojení s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání.....	13
1.3.1 Klíčové kompetence.....	13
1.3.2 Dílčí vzdělávací cíle.....	14
1.4 Charakteristika předškolního dítěte.....	16
1.4.1. Předškolní období	16
1.4.2. Motorický vývoj	16
1.4.3. Emoční vývoj	16
1.4.4. Tvořivost a fantazie	17
1.4.5. Hra v předškolním období.....	18
1.4.6. Socializace a spolupráce.....	18
2. PAKTICKÁ ČÁST.....	20
2.1 Cíl práce	20
2.2 Charakteristika vzorku	20
2.3 Realizace aktivit	21

2.3.1 Ježek z bambulky.....	21
2.3.2 Les – společná práce.....	22
2.3.3 Jabloňka – společná práce.....	24
2.3.4 Podzimní světýlko.....	25
2.3.5 Pan a paní „Dýňákovi“	27
2.3.6 Svatomartinský rohlíček z modelíny.....	28
2.3.7 Větrník.....	29
2.3.8 Drak – společná práce.....	30
2.3.9 Podzimní skřítek.....	32
2.3.10 Adventní věnec.....	33
2.3.11 Stromeček z vlny.....	35
2.3.12 Vánoční zvoneček z květináče.....	36
2.3.13 Vánoční svícen.....	38
2.3.14 Perníčková ozdoba.....	39
2.3.15 Stromeček ze stavebnice.....	41
2.3.16 Tři králové z ruliček.....	42
2.3.17 Tři králové z makovice.....	43
2.3.18 Modelování vloček.....	44
2.3.19 Sněhulák z PET víček.....	45
2.3.20 Sněhulák – starší děti.....	47
2.3.21 Sněhulák – mladší děti.....	48
2.3.22 Modelování ptáčků a papírové krmítko.....	49
2.3.23 Jablečná ozdoba pro ptáčky.....	51
2.3.24 Modelování jména.....	52
2.4 Závěrečná evaluace a diskuze.....	53
ZÁVĚR	54

Úvod

Výtvarné činnosti, tvoření s dětmi a jiné různé aktivity mne zajímaly už od malička. Již v dětství jsem navštěvovala nejrůznější tvořivé kroužky, jako byla keramika, šikovné ručičky a mnoho dalších. Díky učitelům na školách a instruktorům v kroužcích jsem měla možnost vyzkoušet nejrůznější tradiční i netradiční techniky a materiály. Tvoření skrz ruce mi zůstalo i v budoucnosti, jen se přetvořilo do pletení, pečení a nejrůznějšího tvoření s dětmi. S dětmi v mateřské škole, ve které pracuji, ráda tvořím a společně zkoušíme nové techniky a různé materiály.

Bakalářská práce se zaměřuje hlavně na prostorovou tvorbu, kterou mají v oblibě i děti, protože to jsou výrobky, na které si mohou sáhnout a tím je zapojit i do vlastních her. Snažila jsem se vymyslet různé činnosti tak, aby se děti nenudily, naučily se něčemu novému a uplatnily svou fantazii a kreativitu.

Tato práce je rozdělena do dvou částí na teoretickou a praktickou. V teoretické části se zabývám tématem prostorové tvorby, jejími druhy a propojení s RVP PV. Dále je zde popsána charakteristika předškolního dítěte, vývoj motoriky, emoční vývoj, socializace, fantazie a hra v předškolním období. Praktická část obsahuje nabídku aktivit na téma podzim a zima. Děti zde tvoří z nejrůznějších materiálů. U aktivit jsou popsány pomůcky, postup a následná evaluace. Dále jsou pořízeny fotografie při tvoření a konečný výrobek.

1. TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Prostorová tvorba

Prostorová tvorba úzce souvisí s prvotním kontaktem mezi dítětem a předměty kolem něj. Děti pomocí hmatu zkoumají všechny předměty kolem sebe. Vnímají jejich velikost, povrch, tvar, teplotu, strukturu a váhu. Hmatové prožitky zůstávají uloženy v paměti. To, jak jsme je vnímali, jaké v nás probouzeli pocity, co nám bylo při jejich objevování (doteku) příjemné, ale i nepříjemné. Ke zkušenosti s prostorovou tvorbou přichází děti také pomocí her se stavebnicemi, kdy staví různé reálné i nereálné stavby a jiné objekty, kde uplatňují svoji fantazii a představivost (Roeselová, c1996).

„Zavřeme-li oči, soustředíme-li se a dotýkáme-li se předmětů a materiálů v našem okolí, silně vnímáme jejich kvality“ (Roeselová, c1996, s.146).

To, jak prsty a dlaně vnímají různé povrchy souvisí s jejich citlivostí. Ta se nejlépe může podpořit modelováním, mačkáním a tvarováním. Děti se nejdříve seznamují s různými materiály. V této chvíli se podle Rosselové jedná o tzv. experimentální hru. Od doby, kdy dítě vědomě tvaruje a pracuje s nějakým úmyslem dostává se dle Rosselové k záměrnému plastickému projevu. Díky námětům se může plastický projev posouvat a získávat na větším obsahu a realitě. Proces modelování a prostorového tvoření je pro děti velikým přínosem do budoucna a hmatové zážitky přináší dětem spoustu nových pocitů (Roeselová, c1996).

„Výtvarné hry rozvíjejí schopnost obohatit hmatové prožívání světa a bytostně se vcítit do výtvarné řeči materiálů. Dítě spontánně objevuje, jak s materiály zacházet, jak je tvarovat, modelovat nebo destruovat, jak je vzájemně kombinovat“ (Roeselová, c1996, s.147).

Hmatový prožitek se nedá ničím nahradit. Je důležité dávat dětem dostatek materiálů a podnětů pro prostorovou tvorbu. Ať děti hnětou, mačkají, staví, trhají, vtlačují, dlabají a kombinují. Děti by měli mít možnost tvořit sami. Ať si sami vyberou, s čím vším chtějí tvořit a jaké pomůcky a materiály k tomu použijí. Pedagog by v této chvíli měl být pouze pozorovatel a dbát na jejich bezpečnost.

1.2 Druhy prostorové tvorby

1.2.1 Modelování

Modelování je skvělý způsob, jak si lépe procvičit jemnou motoriku. Modelovat můžeme z modelíny, sochařské hlíny, samo tvrdnoucí hmoty, keramické hlíny nebo ze slaneého těsta. Modelovat můžeme i z mokré sádry, která se dá ještě před zaschnutím dobře tvarovat. Modelovat můžeme nejrůznější tvary, postavy a přenášet tak svůj přepis představ. Děti mohou odebírat (skulptivní přístup) nebo přitlačovat kousky hlíny (modelíny) na podložku nebo k sobě do celistvého tvaru. Svůj výtvar může otáčet, a tak svůj výrobek může vidět z různých úhlů. Modelovat může svými rukama, nebo využívat nejrůznější špachtle, nožíky a další možné pomůcky (mačkadlo na česnek). Vhodnou možností pro děti je kachel, který spočívá v prořezávání, nebo modelování na ploše desky (Roeselová, c1996).

1.2.2 Tvoření z papíru

Papír můžeme tvarovat několika různými způsoby. Můžeme ho mačkat, trhat, lepit, stříhat, různě ohýbat a otáčet. Můžeme si i vybrat s jakým papírem chceme pracovat. Použit ke tvoření můžeme používat klasický papír, noviny, čtvrtku, nebo karton. Každý tento materiál má své pro a proti. Pro překládání a ohýbání papíru je lepší použít měkčí papír jako je klasický papír nebo noviny. K tvoření můžeme použít i papírové ruličky od toaletního papíru nebo od kuchyňských utěrek.

1.2.3 Kašírování

Kašírování je metoda, při které se různé útržky papíru nebo ubrousků namáčejí do tapetového lepidla a vrství se na „kopyto“. Kopytem může být balonek nebo miska. Vrstvením na jednotlivá místa můžeme tvarovat vyšší, či nižší prostorové vyjádření, např. při kašírování obličejů, můžeme vyšší vrstvou vytvarovat nos.

1.2.4 Výrobky z FIMO hmoty

FIMO hmota je polymerová hmota, která je vhodná pro modelování a tvoření. Je vyrobena v několika různých barvách. Aby hmota ztvrdla je potřeba ji péct v troubě, která je nahřátá na 130 °C 25 až 30 minut. Po upečení je hmota omyvatelná a vodotěsná.

Je skvělá na vyrábění šperků a doplňku v domácnosti (ozdoby na lžičkách či sklenicích) (Nemravová, 2010; Pitz-Thissen, 2003).

1.2.5 Tvoření ze sádry

Sádra je bílý prášek, který s použitím vody změní svoji konzistenci na kaši, která následněztuhne a po čase ztvdne. Za sádry lze odlévat různé sádrové odlitky, na které poté můžeme malovat. Další využití je tzv. sádroryt, kde si vytvoříme sádrovou desku, do níž po zaschnutí můžeme pomocí dláta rýt.

1.2.6 Konstruktivní činnosti

Oproti modelování a tvarování u konstruování není možnost proměnlivosti materiálu. Nelze zde přímo otisknout svoji představu. Lze pouze upravovat rozměry, přikládat k sobě, nebo pozorovat jejich vztahy.

Dle Rooseové můžeme dělit konstruování na prostorové hry se stavebnicovými prvky (klasické stavebnice, papírové krabičky), technické prvky a průmyslové odpady (obaly, láhve, špejle, sáčky), přírodní prvky (kaštany, větve) (Roeselová, c1996).

1.2.7 Asambláž

„Trojrozměrná obdoba koláže, která dodává obrazu prostorový rozměr pomocí montáží. Na plochu jsou fixovány předměty nebo jejich části – lepením, lisováním, vázáním“ (Křížová, 2017, s. 32).

K asambláži lze využít nejrůznější materiál – dřevo, vata, knoflíky, šišky, přírodniny zkrátka vše, co najdeme, nebo co se nám hodí. Proto je dobré si shromažďovat nejrůznější věci a zbytkové materiály.

1.2.8 Akumulace

Shromažďování nejrůznějších předmětů, nebo přírodnin-knoflíky, kaštany, šišky, kamínky, víčka, uložené v průhledném obalu (láhev, nádoba).

1.2.9 Land-art

Land-art je založený na přímém kontaktu s přírodou (les, louka, zahrada, park). Prohlubuje vnímání barev, struktur a tvarů. Je to takové hraní s přírodou v přírodě. Land – art má ve tvoření spoustu podob. Patří sem frotáže nejrůznějších přírodnin, stavby (z přírodnin, ze sněhu), kreslení přírodním materiálem, vyšlapávání pěšinek, odlévání ze

sádry a mnoho další. Za Land – art můžeme považovat i různé rituály spojené s přírodou (Křížová, [2017]).

1.2.10 Jedlé tvoření

Mezi prostorovou tvorbu se může zařadit i jedlé výtvořky, které si děti mohou sami připravit. Můžeme sem zařadit různé druhy ovoce a zeleniny a s pomocí špejlí či párátků si připravit výborný ovocný špíz. Nebo si na podzim připravit jablečné křížaly a na Vánoce péct perníčky, ať už jako ozdoby nebo k jídlu. Jedlé výtvořky, také nemusíme připravovat jen pro nás, ale i pro zvířata, např. jablečné ozdoby pro ptáčky nebo ovocné řetězy.

1.2.11 Plstění

Plstění započalo již v dávných dobách. Ve starověku se rozšířilo do Egypta a Řecka a poté ve středověku do ostatních zemí v Evropě. K plstění se nejčastěji využívá ovčí rouno, které můžeme obarvit a nebo použít jeho přírodní barvu. K obarvení rouna je dobré využívat přírodní barvivo.

Jsou známy dva způsoby plstění. Mokrý a suchý plstění. Mokrý plstění je jednodušší forma. Vlna se pomocí tlaku rukou, vody a mýdla zplstí a tím nám může vzniknout požadovaný tvar (např. míček nebo pomocí válení mezi prsty náramek). K suchému plstění je potřeba speciální plstící jehla s výstupky, které díky zabodávání do vlny spojuje jednotlivá vlákna. Jehlou zapichujeme vlnu do podkladu a tím nám vznikne obrázek. Pomocí plstění můžeme vytvořit i nejrůznější postavy a figurky.

1.2.12 Tvoření z látky

Za pomoci textilu si děti tvoří nejrůznější stavení a bunkry. Využívají látky jako doplňky ke kostýmu a oblečky, tančí se šátky, nebo se s jeho pomocí mohou dostat i do role. Za jeho pomoci můžeme s dětmi tvořit různé loutky a maňásky. Do této kategorie lze zařadit i tvoření z vlny a provázků, která může sloužit jako doplněk např. vlasy, či fousky u zvířat, nebo jako samostatný výrobek. Dále můžeme využít vatu jako doplněk ke tvoření.

1.2.13 Body – art

Při této tvorbě bude hlavním prvkem tělo, ať už naše či druhé osoby. Křížová (2017, s. 33) ve své knize uvádí 3 typy body-art: „tělo jako živý štětec (obkreslování lidského těla,

otisky), možnosti mého těla (linie jako záznam pohybu, zápěstí, paže, celého těla záznam dechu, tepu) a tělo jako podklad (malba na obličej, ruce, nohy)“. Velmi důležité při tomto tvoření je používání zdravotně nezávadných barev, abychom předešli vzniku alergických reakcí či jiného podráždění (Křížová, [2017]).

1.3 Propojení s rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání

Díky prostorovým vytvářením naplňují učitelé několik dílčích cílů a klíčových kompetencí z rámcového vzdělávacího programu pro předškolní děti.

1.3.1 Klíčové kompetence

Učitelé a pedagogové skrze prostorovou tvorbu uplatňují tyto klíčové kompetence.

Kompetence k učení

- „Učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům“ (RVP PV, 2021, s. 11)

Kompetence k řešení problémů

- „Řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého“ (RVP PV, 2021, s. 11)
- „Řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost“ (RVP PV, 2021, s. 11)

Komunikativní kompetence

- „Průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím“ (RVP PV, 2021, s. 12)

- „Dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)“ (RVP PV, 2021, s. 12)

Kompetence sociální a personální

- „Napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí“ (RVP PV, 2021, s. 12)
- „Dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřídít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy“ (RVP PV, 2021, s. 12)

Kompetence činnostní a občanské

- „Má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých“ (RVP PV, 2021, s. 13)

1.3.2. Vzdělávací oblasti

Dítě a jeho tělo – Mezi biologické cíle z rámcového programu v souvislosti s prostorovou tvorbou patří například:

- „Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.) ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí“ (RVP PV, 2021, s. 15)
- Rozvoj výtvarně technické zručnosti
- Rozvoj smyslů – hlavně zraku a hmatu

Dítě a psychika – Mezi psychologické cíle se může zařadit například:

- Rozvoj slovní zásoby umožňující pojmenovat výtvarný projev
- Rozvoj fantazie a představivosti
- „Rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)“ (RVP PV, 2021, s. 19)
- „Rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit“ (RVP PV, 2021, s. 21)

Dítě a ten druhý – Interpersonální cíle se naplňují tyto:

- Seznámení dítěte s chováním mezi lidmi
- „Osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem“ (RVP PV, 2021, s. 23)
- „Posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)“ (RVP PV, 2021, s. 23)
- „Rozvoj kooperativních dovedností“ (RVP PV, 2021, s. 23)
- Rozvoj práce ve skupině

Dítě a společnost – V oblasti sociálně-kulturních můžeme v souvislosti s prostorovou tvorbou naplňovat tyto dílčí cíle:

- „Rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané“ (RVP PV, 2021, s. 25)

Dítě a svět – Dochází k naplňování těchto environmentálních dílčích cílů

- „Rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám“ (RVP PV, 2021, s. 28)
- Vytváření kladného vztahu k přírodě a její obohacování
- Rozvoj recyklace materiálů

1.4 Charakteristika předškolního dítěte

1.4.1. Předškolní období

Předškolní období je charakteristické období mateřské školy. Trvá od 3 let do 6–7 let a bývá zakončené nástupem do základní školy. Podle Vágnerové je pro předškolní věk typický fantazijní náhled na svět bez logického usuzování. Dále je součástí tohoto období i navazování nových vztahů s kamarády a prohlubování jejich vztahů do budoucna (Vágnerová, 2012).

„Předškolní věk je označován jako období iniciativy, dítě má potřebu něco zvládnout, vytvořit a potvrdit tak svoje kvality“ (Vágnerová, 2012, s. 177). Děti nás kolikrát překvapí, co všechno sami zvládnou a dokážou.

1.4.2. Motorický vývoj

Motorický vývoj je oproti minulé vývojové etapě velkým zlepšením. Jak uvádí Langmaier zdokonaluje se zlepšenou pohybovou koordinací, větší hbitostí a elegancí pohybu. Předškolní dítě zvládá běhat, skákat, lézt po žebříku, udržet rovnováhu na jedné noze, házet míč a mnoho dalšího. Dítě v předškolním věku je více samostatné jak v sebeobslužných činnostech, tak i v oblasti oblékání. Zde potřebuje jen minimální pomoc, např. zavázat tkaničky.

Svoji zručnost cvičí pomocí her jako je navlékání korálků, práce s modelínou, pískem či hry s kostkami a stavebními prvky (Langmaier & Krejčířová, 2006).

Důležitý je i rozvoj jemné motoriky. Jemná motorika funguje zapojením všech malých a drobných svalů a zdokonaluje pohyb svalů a zacházení s drobnými předměty. Pro předškolní věk je dobré podporovat rozvoj jemné motoriky pomocí her a při práci s nejrůznějšími nástroji a materiály, jako je mozaika, puzzle, korálky, skládání kostek a stavebnice. Jemnou motoriku dále rozvíjíme i při manipulaci s různými nástroji jako je lepení, trhání, stříhání a mačkání (Dvořáková et al., 2015).

1.4.3. Emoční vývoj

Emoce v předškolním věku jsou stálejší a stabilnější než v předchozím období. Emoce dětí jsou velice proměnlivé a intenzivní např. střídání vzteku, smíchu a radosti. Podle Vágnerové je většina těchto prožitků vázána na aktuální situaci spojenou se současným

uspokojením, nebo neuspokojením. Dále Vágnerová uvádí, že v předškolním věku se postupně rozvíjí emoční paměť. Díky ní se děti dokážou rozvzpomenout na předešlé události a pocity s nimi spojeny (Vágnerová, 2012).

I když jsou dětské emoce stabilnější, v některých situacích jsou stále emoční výkyvy. Emoční prožívání lze shrnout do několika bodů.

- Vztek a zlost – Nebývá často, jako v předchozím batolecím období. Děti lépe rozumí vzniklým nepříjemným stavům, ale nezvládají mít své emoce pod kontrolou.
- Strach – Je spojen s dětskou představivostí. Děti si vymýšlí různé nadpřirozené bytosti a mohou se jimi navzájem strašit. Každé dítě se strachem bojuje jinak. Některé děti jsou bázlivější a bude zde větší závislost na rodičích či blízké dospělé osobě.
- Smysl pro humor – Dětské vtipy jsou jednoduché a sdílení vtipů mezi vrstevníky je považováno za důvěrnost.
- Těšení se – Souvisí s chápáním blízké budoucnosti a těšením se na něco.

V tomto období se také rozvíjí emoční inteligence. Děti se lépe snaží chápat a ovládat své emoce a pocity. Snaží se i pochopit a vcítit se do pocitů druhých lidí. Tímto se rozvíjí dětská empatie (Vágnerová, 2012).

1.4.4. Tvořivost a fantazie

„Dítě si vytváří svět blízký svým představám a srdci“ (Čačka, 1996, s. 57).

V předškolním věku se také více rozvíjí dětská fantazie a tvořivost. Je důležité dětskou fantazii nepotlačovat, ale naopak ji podněcovat a rozvíjet. Podle Čačky se dětská fantazie projevuje větší konkrétností, citlivostí, svérázností a zasahuje do dětského myšlení, které není kriticky svázáno. Nejvíce se dětská fantazie projevuje v dětských námětových hrách, vyprávění a kreslení. Děti se nechávají unést a využívají různé fikce a představy, které připisují do svého vyprávění. Dítě pomocí fantazie připisuje lidské vlastnosti neživým věcem kolem sebe (Čačka, 1996; Nádvorníková, [2022]).

Dětská fantazie „je základem tvořivosti nejen v předškolním věku, podnětem pro originalitu a množství nápadů, flexibilitu v myšlení“ (Nádvorníková, [2022, s. 78]).

1.4.5. Hra v předškolním věku

Předškolní věk bývá označen za období hry. Bednářová & Šmardová uvádějí, že hra je pro dítě nepřírozenější a nejdůležitější činností. Stimuluje vývoj dítěte po všech jeho stránkách. Skrze hru dítě získává nejrůznější zkušenosti a projevuje do ní své přání a vlastní názor. Podporuje rozvoj kognitivních funkcí, motoriku, pohybové dovednosti, tvořivost, představy a fantazii. V předškolním věku si děti začínají rádi hrát ve skupině a tím rozvíjí komunikaci mezi vrstevníky a jejich interakci a spolupráci. Domlouvají, kdo ve hře bude mít jakou roli, vyměňují a půjčují si hračky a promítají zde svoji fantazii a vlastní interpretaci pohledu na svět (Bednářová & Šmardová, 2015).

Hra dítěti „přináší pocit seberealizace, smysluplnosti a hlavně radosti“ (Bednářová & Šmardová, 2015, s. 59).

1.4.6. Socializace a spolupráce

V předškolním období se dítě začíná socializovat a začíná si utvářet vztahy s vrstevníky. Je to fáze přípravy na život ve společnosti. Rozšiřují se kontakty mimo rodinu a nové vztahy mu umožňují získání nových zkušeností. Součástí socializace je i rozvoj sebepojetí a sebehodnocení, které je součástí individualizace. Dítě se postupem času zařazuje do nových sociálních skupin a získává i nové role.

Triáda, se kterou se dítě v předškolním věku může ztotožňovat.

- Rodina – Probíhá zde primární socializace a pro dítě je to základní sociální skupina. Rodina je pro dítě zdroj bezpečí a jistoty. V rodině má dítě svůj mikrosvět, který je uspořádán dle potřeb dítěte (má zde svůj pokoj, hračky).
- Vrstevníci – Skupina rovnocenných osob, ve které dítě nemá své stabilní místo. Dochází zde k rozlišování dalších vztahů a osamostatňování.
- Mateřská škola – První instituce, se kterou se dítě setkává a tím vstupuje do společnosti. V mateřské škole chybí tzv. intimní teritorium. Všechny hračky jsou pro všechny a žádná dítěti osobně nepatří (Vágnerová, 2012).

Děti v předškolním období dosáhnou nové sociální role

- Role vrstevníka – Tuto roli získává skrz navazování vztahu s ostatními dětmi.

- Role kamaráda – Tuto roli dítě získává bližším vztahem k jinému dítěti (kamarádovi).
- Role žáka mateřské školy – Tuto roli dítě získává navštěvováním mateřské školy. (Vágnerová, 2012)

Spolupráce mezi dětmi v předškolním období je mnohem složitější než třeba soupeření. Děti v předškolním věku se dokážou podělit o své pozitivní i záporné pocity. Děti se při skupinové práci a spolupráci domlouvají, vzájemně si pomáhají a hledají společné řešení, které uspokojí obě strany. Je potřeba děti nejdříve učit spolupracovat ve dvojicích a poté postupně skupinu rozšiřovat (Svobodová, [mezi 2010 a 2017]).

2. PRAKTICKÁ ČÁST

2.1 Cíl práce a metody

Cílem praktické části bakalářské práce je vytvoření zásobníku různorodých a společných aktivit dětí v činnostech prostorové tvorby v mateřské škole a jejich realizace. Během činností je využito mnoho různých materiálů. Při realizování jednotlivých aktivit jsou použity metody pozorování a také rozbor produktů vytvořených činnostmi. Podle Gavory pozorování „znamená sledování činnosti lidí, záznam (registrace nebo popis) této činnosti a jejich vyhodnocení“ (Gavora, 2000, s.76). V bakalářské práci je použito strukturované pozorování, kdy jsou dopředu vědět body, které se pozorují. Realizace je dokumentována pomocí fotografií. Při činnostech je respektováno individuální tempo dětí, jejich tvořivost a fantazie. Na činnosti je dětem poskytnut dostatek času.

2.2 Charakteristika vzorku

Aktivity jsou realizovány v mateřské škole městského typu. Celkem do mateřské školy dochází 80 dětí ve věku od 3 do 6 let. Děti dochází do heterogenních tříd. Do třídy, ve které se činnosti realizují, dochází celkem 18 dětí ve věku 3 až 6 let. Rodiče dětí jsou seznámeni s aktivitami a souhlasí s pořizováním fotodokumentace při realizaci. Každá z aktivit obsahuje postup, pomůcky a reflexi. V reflexi jsou zaznamenány tyto evaluační otázky:

Jak se dětem aktivita líbila?

Byla činnost vhodně zvolena k přiměřenosti věku dětí?

Jak děti aktivitu zvládly?

Jaké měly děti připomínky a nové nápady?

Jak probíhala organizace aktivit?

Jak probíhala spolupráce dětí při společných aktivitách?

2.3 Realizace aktivit

2.3.1 Ježek z bambulky

Pomůcky:

Tvrďší papír, šablona ježka, fixy, nůžky, vlnu hnědé, černé a šedé barvy, hnědá, černá a okrová temperová barva, houbička, „papírové kopyto“, nalepovací oči.

Postup:

Pro děti máme připravenou šablonu ježka, kterou si sami obkreslí na tvrdší papír a vystříhnou. Kdo bude potřebovat pomoci, pomůže paní učitelka. Po vystřížení si děti vyberou barvu, která se jim líbí a pomocí houbičky namočené v barvě natupují ježka z jedné strany a dají si ho uschnout. Po zaschnutí první strany udělají to samé i s druhou stranou ježka. Mezitím co dětem ježek schne, začnou si namotávat vlnu na „papírové kopyto“. I zde mají děti možnost výběru barvy, mezi hnědou, černou, nebo šedou vlnou. Před namotáváním vlny děti upozorníme, že čím více vlny namotají, tím bude jejich bambulka hustší. Děti postupně namotávají vlnu na svoje „kopyto“ a necháme na nich, kdy chtějí s namotáváním skončit. Po namotání sundáme vlnu z kopyta a uprostřed ji svážeme. Děti vlnu na každé straně rozstříhnou a tím jim vnikne bambule. Bambuli odloží stranou a vezmou si znovu svého nabarveného ježka. Ježkovi nakreslí nebo nalepí oči, čumák a pusku. Poté vystříhnou do těla ježka otvor a protáhnou tudý jejich bambulku. Prsty načechrají bambuly, jako bodliny ježka.

Reflexe:

Jak se dětem činnost líbila – Tato činnost se více líbila dívkám než chlapcům, ale i tak se všem povedla.

Přiměřenost věku – Pro mladší děti byla tato činnost poměrně náročnější než pro starší děti. Ty zvládly činnost více samostatněji.

Zvládnutí aktivity – Mladší děti potřebovaly pomoci s namotáváním, protože klubko na ně bylo moc veliké při předávání z ruky do ruky. Další, s čím bylo potřeba pomoci všem, bylo vystřížení otvoru v těle ježka.

Připomínky a nové nápady dětí – Když měly děti ježky hotové, vyráběly jim domečky ze stavebnic.

Organizace činnosti – Aktivita byla realizována u stolečku, individuálně.

Obrázek 1

Ježek z bambulky, výroba

Obrázek 2

Ježek z bambulky, hotový výrobek

2.3.2 Les – společná práce

Pomůcky:

Přírodniny (mech, kůra ze stromů, žaludy, šišky, listy, větvičky jehličnatých stromů), modelovací hmota, párátko, papírové ruličky od toaletního papíru, temperové barvy (světle a tmavě zelená, hnědá), štětce, modrý krepový papír, houbičky, papírová krabice.

Postup:

Nejprve si vyrobíme stromy z ruliček od toaletního papíru. Dětem dáme připravené vystřižené stromy z ruliček, temperové barvy a štětce. Podle svého výběru si vyberou, jakou zelenou barvu použijí a štětcem ruličku nabarví ze všech stran, kromě kmene, který nabarví hnědou barvou. Po nabarvení nechají své stromy zaschnout.

Dále děti budou vyrábět houby z modelovací hmoty (modelíny). Nejprve se děti zeptáme, jaké houby znají a jak tyto houby vypadají. Necháme na jejich výběru, jakou houbu budou modelovat (jestli hříbek, mochromůrku nebo si zvolí jinou houbu). Podle toho si vyberou barvy, které potřebují a začnou modelovat. Když mají hotovo, můžou modelovat i jiný druh houby.

Dále připravíme větší papírovou krabici, do které budeme vše instalovat a bude představovat náš les. Děti ji natupují pomocí temperových barev a houbiček. Poté ji necháme zaschnout. Děti si mezitím připraví stromy i z přírodních materiálů. K listu, nebo k jehličnaté větvičce přidělají kousek modelíny, aby mohl stát a tím představovat strom. Poté jen na dětech záleží, jak vše budou do připravené krabice skládat, kam dají stromy, mech či houby.

Reflexe:

Jak se dětem činnost líbila – Tato činnost se dětem velice líbila, protože to bylo pro ně zase něco jiného, než na co byly zvyklé. Nejvíce se jim líbilo modelování hub.

Přiměřenost věku – Tuto činnost spíše zvládaly starší děti, ale i mladší si s ní dokázaly poradit.

Zvládnutí aktivity – Jediné, s čím děti potřebovaly pomoc bylo připevňování jednotlivých výrobků na plochu lesa. Zbytek zvládly děti samostatně.

Připomínky a nové nápady dětí – Velmi mile mě překvapilo, když jeden chlapec přišel s vlastním nápadem dodělat do lesa řeku. Nechala jsem na dětech, aby zkusily vymyslet, jakým způsobem řeku udělat. Nakonec jsme se dohodli, že ji uděláme zmačkáním modrého krepového papíru.

Organizace činnosti – Tato činnost probíhala hromadně.

Spolupráce dětí – Děti dokázaly společně spolupracovat a dohodnout se. Společně se domlouvaly, kam který výrobek upevní.

Obrázek 3

Společný les, výroba

Obrázek 4

Společný les, hotový výrobek

2.3.3 Jabloňka – společná práce

Pomůcky:

2 velké kartony, temperové barvy (hnědá, světle a tmavě zelená), štětce, nůžky, barevné papíry, lepidlo, krepový papír, oboustranná páska.

Postup:

Děti rozdělíme do třech skupin. Paní učitelka má pro děti připraveny dva velké stromy vystřižené z kartonu, obkreslené listy a červené papíry. První skupina bude barvit strom pomocí temperových barev, druhá skupina vystřihá obkreslené listy a třetí skupina mačká červený papír do kuličky. Každá skupina si zkusila všechny tři činnosti. Když máme nabarvený strom, děti na něj lepidlem přilepí ze všech stran vystřižené listy. Když jsou listy ze všech stran nalepeny, paní učitelka nařízne jeden strom zespoda do půlky a druhý ze shora do půlky. Poté se oba stromy zasunou do sebe, aby strom stál. Nakonec děti na stojící strom přilepí pomocí oboustranné pásky zmačkaný červený papír jako jablíčka.

Reflexe:

Jak se dětem aktivita líbila – Nejvíce se jim líbilo mačkání jablíček a lepení stromu.

Přiměřenost věku – Aktivity byly rozděleny podle věku dětí.

Zvládnutí aktivity – Všechny činnosti zvládly děti samostatně. Jen vystřihování je moc nebavilo, ale zvládly ho dokončit.

Připomínky a nové nápady dětí – Děti po výrobě naší jabloňky chtěly vyrábět i další ovocné stromy.

Organizace aktivity – Tato činnost probíhala formou skupin, které se u každé činnosti vystřídalaly.

Spolupráce dětí – Děti spolu u přilepení listů a jablíček spolupracovaly a domlouvaly se. Chtěly, aby jablíčka byla na všech stranách.

Obrázek 5

Jabloňka, výroba

Obrázek 6

Jabloňka, dokončení výrobku

2.3.4 Podzimní světýlko

Pomůcky:

Sklenice na zavařování, tekuté lepidlo, hedvábný papír, listy (přírodní, nebo vyražené z raznice), štětce, přírodní provázek, svíčka na baterii.

Postup:

Dětem dáme hedvábný papír v podzimních barvách. Ten natrhají na různě velké kousky. Při trhání si dávají pozor, aby papír moc nezmačkali a trhali pomocí prstů a ne dlaní. Když

mají papír natrhaný, vezmou si raznici ve tvaru listu a s pomocí paní učitelky vyrazí z různě barevného papíru podzimní listy. Poté si vezmou zavařovací sklenici (my jsme použili velkou pětilitrovou) a začnou ji natírat tekutým lepidlem. Na lepidlo začnou nanášet hedvábný papír. Barvy hedvábného papíru se mohou překrývat. Když máme celou sklenici pokrytou hedvábným papírem, navrch přilepíme vyražené nebo přírodní listy. Vršek sklenice omotáme přírodním provázkem. Nakonec do sklenice dáme svíčku na baterii, aby nám sklenice svítila.

Reflexe:

Jak se dětem aktivita líbila – Dětem se vyrábění líbilo, i když jim některé činnosti dělaly problém. Nejvíce se ale dětem líbilo, že když se vraceli z venku svítila po celé třídě jejich světýlka.

Přiměřenost věku – Pro mladší děti byla tato aktivita složitější, než pro starší.

Zvládnutí aktivity – Největším problémem se ukázalo trhání hedvábného papíru. Místo, aby ho děti držely jen mezi prsty a jemně trhaly, tak trhaly silou až se jim papír mačkal. To dělalo problém jak starším, tak i mladším dětem. Menší děti potřebovaly dopomoc s lepidlem a namotáním provázku na hrdlo sklenice.

Připomínky a nové nápady dětí – Děti ze začátku vymýšlely, co ze sklenice mohly vyrobit. Jejich odpovědi byly velmi zajímavé. Mezi jejich návrhy zaznělo auto, letadlo, ponorka, domeček, koník, nebo strom. I když jsme nevyráběli nic z toho, co sami navrhli, tak měli z vyrábění radost.

Organizace aktivity – Činnost probíhala u stolečku individuálně.

Obrázek 7

Podzimní světýlko, výroba

Obrázek 8

Podzimní světýlko, hotový výrobek

2.3.5 Pan a paní „Dýňákoví“

Pomůcky:

Dýně, lžíce, nůž, ubrus, kyblík, lihový fix, svíčka na baterii.

Postup:

Máme připravené dvě dýně. Děti se sami rozdělí do dvou skupin. Jedna skupina bude tvořit „pána“ a druhá skupina bude tvořit „paní“. Paní učitelka odřízne horní díl dýně a děti se sami začnou dlabat. Dlabou rukou nebo pomocí lžíce. Vnitřek dýně dávají do kbelíku, který poté přeberou a dýňová semínka si nechají na další tvoření. Když mají děti vydlabáno, vezmou si lihový fix a nakreslí na obě dýně obličej. Děti se v kreslení střídají. Někdo nakreslí oči, někdo nos a jiný pusu. Nakreslené obličej vyřízne paní učitelka přesně podle předlohy dětí. Nakonec vloží děti do dýně svíčku na baterky.

Reflexe:

Jak se dětem aktivita líbila – Tato aktivita se všem dětem líbila. Hlavně chlapcům, kteří se rádi patlají a vše vezmou do svých rukou.

Přiměřenost věku – Tato činnost byla vhodná jak pro mladší děti, tak i pro starší.

Zvládnutí aktivity – Každý věděl, co má dělat a nemusela jsem moc zasahovat. Dívky radši dlabaly pomocí lžíce, než aby do dýně sahaly rukou, chlapcům to naopak nevadilo.

Připomínky a nové nápady dětí – Než jsme dýni začali dlabat, posílali jsme si ji v kruhu a děti navrhovaly, co bychom z ní mohli udělat. Nejvíce se opakovalo, že bychom ji mohli pokreslit, nebo vydlabat. Ale padly tu i návrhy jako, kutálet si s ní, udělat z ní polévku, nebo ji vymačkat.

Organizace aktivity – Aktivita probíhala na koberci a hromadě.

Spolupráce dětí – Děti se u dlabání střídaly, snažily se spolupracovat a domlouvat kdo půjde na řadu.

Obrázek 9

Dýně, dlabání

Obrázek 10

Dýně, hotový výrobek

2.3.6 Svatomartinské rohlíčky z modelíny

Pomůcky:

Modelína, vykrajovátka ve tvaru trojúhelníku, špachtle a nůž na modelínu, váleček

Postup:

Děti si vyberou kus modelíny, který nejdříve rukama rozpracují a poté si vyválí placku. Pomocí vykrajovátka nebo nožíku z ní vykrojí trojúhelníky. Pak si vezmou další kousek modelíny (ta bude tvořit náplň). Přiloží ji na delší spodní část trojúhelníku. Poté ji děti srolují od delší strany ke špičce a zatočí do tvaru rohlíčku.

Reflexe:

Jak se dětem aktivita líbila – Děti rády pracují s modelínou. Proto jsem věřila, že pro tuto činnost bude modelína tou nejlepší volbou. Tato činnost se dětem moc líbila. Modelínu si poté nechali venku a samy si dál modelovaly.

Přiměřenost věku – Tato aktivita byla vhodná pro všechny věkové kategorie.

Zvládnutí aktivity – Celou činnost zvládly děti sami. Nepotřebovaly žádnou pomoc. Jen jsem jim na začátku připomněla, aby si modelínu nejdříve v ruce rozpracovaly.

Připomínky a nové nápady dětí – Po vytvoření rohlíčků z modelíny, si děti odnesly recept na pravé svatomartinské rohlíčky domů, aby si je mohly upéct i doma. Některé z dětí mi další dny vyprávěly, jak doma s mamkou pekly a jako moc jim chutnaly.

Organizace aktivity – Hromadná, u stolečku.

Obrázek 11

Svatomartinský rohlíček, výroba

Obrázek 12

Svatomartinský rohlíček, hotový výrobek

2.3.7 Větrník

Pomůcky:

Temperové barvy, štětce, velké a malé korálky, tavná pistole, špendlík, bílá čtvrtka A4, nůžky, plastová tyčka

Postup:

Děti si vezmou čtvrtku a dle své volby a fantazie jí pomalují temperovými barvami z obou stran. Když čtvrtka uschne přeloží kratší stranu k delší, a zbytek odstříhnou. Tím jim vznikne čtverec. Znovu přeloží i na druhou stranu, aby vznikly uhlopříčky. Paní učitelka udělá cca 5 cm od středu bod na každé uhlopříčce. Děti začnou stříhat z každého rohu až k označenému bodu. Tím se roh zdvojí. Poté děti vždy jeden roh přilepí doprostřed čtverce a druhý nechají volně. Vyberou si jeden větší a dva menší korálky, které opatrně navléknou na špendlík. Paní učitelka jim pomůže propíchnout špendlík skrz střed papírového větrníku do plastové tyčky (např. od balonku). Z druhé strany hrot špendlíku zalepí tavnou pistolí.

Reflexe:

Jak se dětem aktivita líbila – Výroba větrníku děti velice zaujala, a hlavně se těšily na to, až si budou moci vyzkoušet ho rozfoukat a odnést si výrobek domů.

Přiměřenost věku – Tato aktivita byla spíše vhodná pro starší děti. Mladší děti potřebovaly větší pomoc učitelky.

Zvládnutí aktivity – Důležité bylo dávat pozor, hlavně při stříhání, protože se stalo, že některé děti přestříhly větrník na dvě půlky. To jim bylo moc líto, ale zvládli jsme to opravit. Děti potřebovaly pomoc paní učitelky hlavně při přišpendlení větrníku k plastové tyčce a při zalepení tavnou pistolí.

Připomínky a nové nápady dětí – Děti si svůj větrník pomocí dechu rozfoukávaly a těšily se, až si ho odnesou domů, dají za okno a budou pozorovat jaký je venku vítr.

Organizace aktivity – Individuální, u stolečku.

Obrázek 13

Větrník, výroba

Obrázek 14

Větrník, hotový výrobek

2.3.8 Podzimní drak – společná práce

Pomůcky:

Bílý hedvábný papír, fixy, brčka, papírová páska, přírodní provázek, jehla, niť, barevné papíry, nůžky

Postup:

Máme připravený bílý hedvábný papír, na který paní učitelka předkreslí draka. Každé z dětí na draka něco nakreslí a pokud umí tak se k obrázku podepíše. Děti, které se podepsat neumí podepíše paní učitelka, nebo jim to předepíše a děti si jméno opíšou. Poté s dětmi začneme vyrábět „kostru“ draka. Děti k sobě slepí pomocí papírové pásky brčka. Paní učitelka je poté sváže do kříže a každý konec proděraví jehlou. Následně děti provlečou skrz díрку jehlu s nití a poté vystříhnou draka zhruba o 3 centimetry širšího i delšího, a to z důvodu přehybů. Přiložíme kostru na kresbu draka, přehyby přehneme a přilepíme papírovou páskou. Z každého konce brčka přivážeme provázek a spojíme ho uprostřed. K tomu přivážeme ještě provázek, za kterého draka budeme držet. Drakovi ještě společně uděláme ocas. Každé z dětí si vybere barevný papír dle své volby. Ten přehneme na půl podle delší strany a rozstříhneme. Zbýlý kus papíru, začneme přehýbat, jako harmoniku a potom v prostředku svážeme provázkem. Společně je navážeme na provázek, který následně připevníme k drakovi.

Reflexe:

Jak se dětem aktivita líbila – Tato aktivita se dětem líbila, jen byla veliká škoda, že nám počasí nepřálo a nemohli jsme našeho draka vyzkoušet venku. Děti i paní učitelky se na to moc těšily.

Přiměřenost věku – Při této aktivitě byly činnosti vhodně zvoleny k věku dětí. Starší děti dělaly složitější činnosti, mladší lehčí.

Zvládnutí aktivity – Dětem se moc nedařilo přehýbání papíru na drakův ocas. Zapomínaly, že po přehnutí musí papír otočit.

Připomínky a nové nápady dětí – Děti poté společně vymyslely drakovi jméno „Drak Berušák“.

Organizace aktivity – Aktivita probíhala hromadně na koberci a u stolečku.

Spolupráce dětí – Spolupráce dětí mezi sebou byla velice dobrá. Ať šlo o kreslení obrázků na draka, lepení konstrukce, nebo navazování mašliček na ocas. Každé z dětí mělo možnost se na drakovi podílet.

Obrázek 15

Podzimní drak, výroba

Obrázek 16

Podzimní drak, hotový výrobek

2.3.9 Podzimní skřítek

Pomůcky:

Přírodní samotvrdnoucí hlína, přírodniny (šípky, kukuřice, jeřabiny, hloh, žaludy, bukvice, trnky, různé druhy šišek, větvičky, kaštiny, listy, seno, stébla obilí), kamínky

Postup:

Každé z dětí si vezme do tuky kousek samotvrdnoucí hlíny, kterou nejdříve prohnětou v rukách. Poté ji zpracují do kuličky a začnou ji namačkávat do kmene stromu a tvarovat z ní obličej skřítků. Ten děti pomocí přírodnin a své fantazie dotvoří.

Reflexe:

Jak se dětem aktivita líbila – Nejdříve jsem měla obavy, jestli děti venkovní tvoření zaujme, ale opak byl pravdou. Dokonce se k nám přidávaly i děti z ostatních tříd. Tato aktivita se dětem velice líbila a vytvořily si i více skřítků.

Přiměřenost věku – Tato aktivita byla vhodná pro všechny věkové kategorie.

Zvládnutí aktivity – Děti zvládly celou aktivitu samostatně. Mohly zde naplno využít svoji fantazii.

Připomínky a nové nápady dětí – Děti po tvoření dávaly svým skřítkům jména.

Organizace aktivity – Hromadná, na školní zahradě.

Obrázek 17

Podzimní skřítek, hotový výrobek

2.3.10 Adventní věnec:

Pomůcky:

Zelený a červený krepový papír, modelína, raznice hvězdy (malá a velká hvězda), kapsle od kávy, tvrdší zelený papír, lepidlo, nůžky, stříbrný a zlatý papír, žlutý a oranžový barevný papír, tavná pistole

Postup:

Pro děti máme připravenou šablonu věnce. Starší děti si věnec obkreslí sami, mladším dětem ho obkreslí paní učitelka. Když mají děti obkresleno, začnou vystříhovat. Předškoláci si vystříhnou i vnitřní kruh. Mladší děti si vystříhnou vnější kruh sami a s vnitřním kruhem jim pomůže paní učitelka. Mezitím si paní učitelka pro děti připraví pruhy krepového papíru. Děti si proužek rozbalí a následně trochu pomačkají. Jeden konec přilepí k vystřiženému kruhu. Proužek krepového papíru začnou kolem kruhu omotávat a když jsou na konci tak ho přilepí. Takto pokračují, dokud nemají hotový celý kruh (věnec). Pak začnou každý svůj adventní věnec zdobit. Na svíčky použijeme použité a vymyté kapsle od kávy, vyražené hvězdičky ze zlatého a stříbrného papíru, krepový papír červené barvy, který si zmačkají do kuliček. Je jen na dětech a jejich fantazii, jak si svůj věnec ozdobí. Vše si sami přilepí lepidlem, jen kapsle od kávy jim přilepí paní učitelka tavnou pistolí. Následně si děti udělají čtyři kuličky z modelíny. Kuličku vždy položí na jednu z kapslí. Pak si vystříhnou plamínek, který mají předkreslený na barevném papíru. Ty na věnec dávat nebudou, ale odnesou si je společně s věncem domů a každou adventní neděli „zapálí“ svíčku na svém adventním věnci.

Reflexe:

Jak se dětem aktivita líbila – Děti celý výrobek nadšeně ukazovaly rodičům v šatně a říkaly jim, že budou muset každou neděli přidělat další plamínek.

Přiměřenost věku – Činnost je vhodná pro všechny děti.

Zvládnutí aktivity – Při této činnosti měly děti problém s omotáváním krepového papíru kolem kruhu. Moc nechápaly, jak mají krepový papír obtočit a kudy provléknout. Zdobení bylo bez problému, lepení a tvarování kuliček zvládly děti sami. Jen děti dávaly pozor, když paní učitelka pracovala s tavnou pistolí.

Připomínky a nové nápady dětí – Velice je zajímalo, jak se budou přidělovat plamínky. Když jsem jim to vysvětlila, těšili se až to budou moci udělat.

Organizace aktivity – Individuální, u stolečku.

Obrázek 18

Adventní věnec, výroba

Obrázek 19

Adventní věnec, hotový výrobek

2.3.11 Stromeček z vlny

Pomůcky:

Zelená vlna, tekuté lepidlo, fixační sprej, potravinová folie, různě barevné bambulky, zlatý papír, raznice hvězdy, polystyrenové „kopyto“ kužele

Postup:

S pomocí paní učitelky starší děti zabalí kužel do potravinové folie a na spodní hranu kužele napíchají špendlíky cca 1 centimetr od sebe. Mladším dětem toto připraví paní učitelka. Děti nejdříve potřou kužel naředěným lepidlem s vodou a pak kužel začnou omotávat zelenou vlnou. Paní učitelka jim pomůže obmotat dolní špendlíky, které udělají stromečku základnu. Pak pracují děti samostatně. Když mají vlnu dostatečně namotanou, znovu kužel s vlnou potřou lepidlem a nechají do druhého dne zaschnout. Další den, když je vlna suchá, sundají děti za pomoci paní učitelky špendlíky a vytáhnou

kužel zpod folie a vlny. Potom jim paní učitelka pomůže opatrně sundat folii z namotané vlny. Děti si svůj stromeček dozdobí pomocí barevných bambulek a na vrchol přilepí vyraženou zlatou hvězdu. Nakonec vystřihnou hnědé kolečko, které jim přilepí paní učitelka do spodku stromečku tavnou pistolí (stojan stromečku).

Reflexe:

Jak se dětem činnost líbila – Tato činnost se dětem moc líbila. Nejvíce se těšily na zdobení stromečku.

Přiměřenost věku – Tato aktivita byla spíše vhodná pro starší děti, ale i mladší děti ji zvládly s dopomocí učitelky.

Zvládnutí aktivity – Děti aktivitu zvládly samy. Bylo zajímavé pozorovat děti, jak namotávají vlnu na kužel. Každý si našel jiný způsob namotávání. Někdo si nechal položené klubko vlny na zemi a otáčel jen kuželem, jiný měl v jedné ruce kužel v druhé vlnu a namotával a další měl postavený kužel na stole a obmotával ho. Každý si našel svůj způsob. Jediným problémem, se kterým se děti potýkaly bylo to, že pokud stromeček neomotaly vlnou dostatečně hustě, tak i když ho dobře natřely lepidlem a nechaly zaschnout, tak po sundání namotané vlny z kužele se stromeček bortil a bylo nutné ho nastříkat fixačním sprejem.

Připomínky a nové nápady dětí – Děti se mě ptaly, zda by bylo možné stromeček ozdobit i něčím jiným. Odpověděla jsem jim ano a že příště můžeme stromeček ozdobit třeba sušeným ovocem.

Organizace činnosti – Individuální, u stolečku.

Obrázek 20

Stromeček z vlny, výroba

Obrázek 21

Stromeček z vlny, hotový výrobek

2.3.12 Vánoční zvonek z květináče

Pomůcky:

Hliněný květináč, ubrousek s vánočním motivem, temperové barvy, provázek, tekuté lepidlo, třpytky, mašle, samotvrdnoucí hlína, stříbrný a zlatý papír, raznice malé a velké hvězdy, tavná pistole

Postup:

Děti mají připravené hliněné květináče, které si sami nabarví barvou, kterou si vyberou. Květináč natrou zvenku. Když mají natřeno, nechají květináč uschnout. Mezitím si ze samotvrdnoucí hlíny udělají kuličku, kterou jim paní učitelka propíchne špejlí. Když mají děti zvonek suchý, starší děti si vyberou ubrousek s vánočním motivem a ten vystříhnou. Poté z ubrousku odstraní všechny vrstvy až nám zbyde jen jedna s obrázkem. Ubrousek si děti přiloží na květináč a zředěným lepidlem s vodou ho přetrou. Tím ho vlastně přilepí na květináč. Pokud chtějí mohou si květináč (zvonek) dozdobit pomocí třpytek smíchaných s lepidlem. Pro mladší děti máme místo ubrousku připravené vyražené malé a velké hvězdičky ze stříbrného a zlatého papíru, které si na květináč (zvonek) přilepí. Dále si každý vybere dvě stužky. Jednu použijí na poutko a druhou na uvázání mašle na ozdobu. Předškoláci si mašle uvážou sami pomocí špejle, menším dětem pomůže paní

učitelka. Když mají mašli a poutko uvázané, provlíknou provázkem kuličku, kterou si vytvořily a společně s paní učitelkou ji navážou na poutko. Poutko prostrčí zevnitř květináče dírou nahoru. Paní učitelka pomocí tavné pistole přilepí navrch zvonku mašli.

Reflexe:

Jak se dětem činnost líbila – Děti se na vyrábění zvonečku moc těšily. Měly z výrobku radost, a nakonec si všechny děti odnesly zvonící zvoneček domů

Přiměřenost věku – Tato činnost byla vhodnější pro starší děti. Mladším dětem musela pomoci paní učitelka, hlavně s uvázáním poutka.

Zvládnutí aktivity – Děti činnost zvládly samostatně. Při této činnosti musely děti dávat pozor na to, aby jim při natírání květináč nespádl na zem a nerozbil se. Další, na co děti musely dávat pozor, bylo, aby se jim ubrousek neroztrhl při vystřihování a následném lepení na květináč. Některé děti si vybraly velmi syté barvy a po přilepení se jim ubrousek do květináče vpil, a tudíž nebyl obrázek tak výrazný.

Připomínky a nové nápady dětí – Děti vymýšlely, co dalšího by z květináče mohly vyrobit. Odpovědi dětí byly stromeček, panáčka anebo by do něj zasadily květinu.

Organizace činnosti – Individuální, u stolečku.

Obrázek 22

Vánoční zvonek, výroba

Obrázek 23

Vánoční zvonek, hotový výrobek

2.3.13 Vánoční svícen

Pomůcky:

Pivní tácek, temperové barvy, tavná pistole, větvičky borovice, jedle a smrku, štětec, role od izolepy, slaměné polystyrenové ozdobičky, řetězy, korálky, aranžovací zelená hmota FLOREX, zápich na svíčku

Postup:

Paní učitelka nejdříve přilepí pomocí tavné pistole pivní tácky k roli od izolepy. Děti si vyberou barvu, která se jim líbí a natřou s ní tácek přilepený k roli od izolepy (svícen) a nechají ho uschnout. Když mají svícen suchý vyberou si ozdůbky, které se jim líbí a chtějí jím svůj svícen ozdobit. Paní učitelka přilepí vybrané ozdoby dle pokynů dětí tavnou pistolí na nabarvený svícen. Vnitřek svícnu vyplní zelenou aranžovací hmotou a potom do ní začnou zapichovat větvičky jehličnatých stromů. Nakonec doprostřed zapíchnou zápich pro svíčku.

Reflexe:

Jak se dětem činnost líbila – Výroba svícnu byla pro děti zajímavá. Těšily se až i svůj svícen nesou domů.

Přiměřenost věku – Pro nejmenší děti byla tato činnost poměrně náročná, starší děti to zvládly již lépe.

Zvládnutí aktivity – Při této aktivitě potřebovaly děti pomoc paní učitelky, hlavně při lepení tavnou pistolí. Mladším dětem dělal problém zapichování větviček do zelené hmoty. Předškoláci ze začátku měly tento problém také, ale později jim to šlo samostatně.

Připomínky a nové nápady dětí – Každé z dětí si svůj svícen ozdobilo dle své fantazie.

Organizace činnosti – Individuální, u stolečku.

Obrázek 24

Vánoční svícen, výroba

Obrázek 25

Vánoční svícen, hotový výrobek

2.3.14 Perníčková ozdoba

Pomůcky:

Vykrajovátko vánočních motivů (zvoneček, anděl, domeček, hvězda, perníček), perníkové těsto, hladká mouka, váleček, podložka nebo vál, poleva v sáčku.

Postup:

Pro děti máme připravené perníkové těsto, které paní učitelka rozdělí na menší kousky. Každé z dětí si vybere jeden kousek, který nejdříve v rukách rozpracuje a poté vyválí placku. Vyberou si vykrajovátko, které se jim líbí a vykrojí perníček, který poté přenesou na plech. Když jsou perníčky upečené, paní učitelka do nich špejlí udělá díru, aby pak šly zavěsit. Až perníčky vystydnou, tak si je děti pomocí polevy dozdobí dle své fantazie a protáhnou skrz díru mašli.

Reflexe:

Jak se dětem aktivita líbila – Pečení perníčků se dětem velice líbilo. Ještě, než jsme začaly pracovat, nadšeně mi říkaly, jak už pomáhaly s pečením perníčků doma.

Přiměřenost věku – Tato aktivita je vhodná pro všechny věkové kategorie.

Zvládnutí aktivity – Některým dětem jsem musela pomoci těsto vyválet, protože neměly sílu na rovnoměrné rozválčení. Vykrojení a přendání perníčků na plech si děti dělaly samy.

Připomínky a nové nápady dětí – S dětmi jsme vymýšlely, jak jinak bychom mohly perníček ozdobit než pouze polevou. Odpovědi dětí byly lentilky, bonbony i zmrzlina.

Organizace aktivity – Individuální, u stolečku.

Obrázek 26

Perníčková ozdoba, výroba

Obrázek 27

Perníčková ozdoba, hotový výrobek

2.3.15 Stromeček ze stavebnice – společná práce

Pomůcky:

Dřevěná stavebnice, PET víčka, vánoční řetěz, vánoční ozdoby

Postup:

Děti pomocí dřevěné stavebnice, ozdob a své fantazie, postaví na koberci ve třídě vánoční stromeček. Záleží jen na nich, jejich spolupráci a dohodě jakou stavebnici, nebo pomůcky použijí a jak jejich vánoční stromeček bude vypadat.

Reflexe:

Jak se dětem aktivita líbila – Tato aktivita se všem dětem líbila.

Přiměřenost věku – Činnost byla vhodná pro všechny věkové kategorie.

Zvládnutí aktivity – Celou konstrukci jsem nechala na dětech a vůbec jsem jim do toho nezasahovala. Starší děti udělaly obrys stromku a poté společně s mladšími svůj stromek zdobily. Děti využívaly nejrůznější stavebnice. Samy si vybíraly, co použijí.

Připomínky a nové nápady dětí – Děti poté přidělávaly kolem stromečku další menší stromky, a tím nám vznikl vánoční les.

Organizace aktivity – Hromadná, na koberci.

Spolupráce dětí – Potěšilo mě, že během stavby panovala mezi dětmi klidná atmosféra a nedělalo jim problém se domluvit a spolupracovat.

Obrázek 28

Stromeček, vyrábění

Obrázek 29

Stromeček, hotový výrobek

2.3.16 Tři králové z ruliček – mladší děti

Pomůcky:

Ruličky od toaletního papíru, temperové barvy, lepidlo, fixy, barevné papíry, alobal

Postup:

Pro každé dítě máme připravené tři ruličky od toaletního papíru. Ty si pomocí temper a štětce natrou barvou dle své volby a dají uschnout. Když jsou ruličky suché děti si ustříhnou tři pruhy barevného papíru cca 3 cm široké. Jeden pruh bude z tmavě hnědé

barvy a dva pruhy z béžové barvy. Každý z pruhů nalepí po horním obvodu ruličky. Když mají nalepeno, pomocí fixů nakreslí králům obličej. Nakonec z alobalu vytvoří korunu a to buď zmačkáním alobalu nebo jemným trháním. Korunu potom přilepí nad obličej krále.

Reflexe:

Jak se dětem aktivita líbila – Děti měly z vyrábění radost hlavně, když si mohly své tři krále v den Tří králů odnést domů.

Přiměřenost věku – Tato aktivita byla připravena pro mladší děti (3-4 roky) a zcela ji zvládly, jen s některými drobnostmi jim pomáhala paní učitelka.

Zvládnutí aktivity – Nabarvení ruličky a vystřihnutí pruhu na obličej zvládly děti samy, ale pro některé byl problém správně držet štětec. S čím jsem dětem pomáhala bylo utrnutí alobalu na korunu. Dětem se alobal trhal nebo muchlal. Ukazovala jsem jim, že musí postupovat pomalu a alobal trhat po kouskách.

Připomínky a nové nápady dětí – Děti si poté se svými králi hrály divadlo.

Organizace aktivity – Aktivita probíhala individuálně a u stolečku.

Obrázek 30

Tři králové, výroba

Obrázek 31

Tři králové, hotový výrobek

2.3.17 Tři králové z makovice – starší děti

Pomůcky:

Makovice, temperové barvy, ústřižky látek, nůžky, provázek, fixy, štětce

Postup:

Paní učitelka má připravené makovice a každé z dětí si vybere tři. Jednu makovici nabarví hnědou barvou a dvě nabarví světle růžovou barvou a dají si je uschnout. Pak dá paní učitelka dětem k dispozici různé ústřižky látek. Děti si vyberou dle svého vkusu každý tři různé látky. Ty si ustříhnou podle toho, jak chtějí mít velké šaty pro svého krále. Když mají ustřiženo vezmou si provázek a z něho si ustříhnou tři kousky. Látku začnou namotávat na makovici a pak těsně pod makovicí přivážou provázkem. Nakonec fixy dokreslí obličej a zlatou temperovou barvou nabarví vršek makovice, jako korunu.

Reflexe:

Jak se dětem aktivita líbila – Dětem se činnost moc líbila. Byly rády, že si mohly vyzkoušet i práci s látkami.

Přiměřenost věku – Tato aktivita byla připravena pro starší děti (5-6 let), kteří si s ní dokázaly poradit, až na pár maličností.

Zvládnutí aktivity – Ně kterým dětem dělalo problém látku ustříhnou, protože se jim krčila. Dalším menším problémem pro děti bylo uvázání uzlíku.

Připomínky a nové nápady dětí – Dlouho jsem přemýšlela nad tím, jak králům udělat ruce, ale děti si je vymyslely sami. Když jsme přivazovaly látku k makovici, řekla jsem dětem ať provázek u uzlíku ustříhnou, ale jednoho chlapce napadlo, že by to mohly být ruce. A ruce byly hotové. Když měly děti své krále hotové, zapojily je do svých her jako loutky.

Organizace aktivity – Aktivita probíhala individuálně u stolečku.

Obrázek 32

Tři králové, výroba

Obrázek 33

Tři králové, hotový výrobek

2.3.18 Modelování vloček

Pomůcky:

Bílá a modrá modelovací hmota, podložka s předkreslenou vločkou

Postup:

Dětem dá paní učitelka na výběr z modelíny a šablonu s vločkou. Děti se nejdříve s modelínou seznamují. Prohmatávají a rozpracují ji mezi prsty, vytváří kuličky a válečky. Poté se snaží vymodelovat vločku podle šablony, kterou si vybraly.

Reflexe:

Jak se dětem činnost líbila – Děti rády tvoří z modelíny, proto jsem věděla, že se jim toto tvoření bude líbit.

Přiměřenost věku – Tato aktivita je vhodná pro všechny děti.

Zvládnutí aktivity – Děti tuto aktivitu zvládly zcela samy, jen musely správně rozdělit modelínu, aby jim vyšla do všech konců.

Připomínky a nové nápady dětí – Děti po modelování tvořily vločky i jiným způsobem. Někteří si je vystřihávaly z papíru, jiní si je pomocí prstu kreslily do mouky.

Organizace činnosti – Individuální, u stolečku.

Obrázek 34

Vločka, výroba

Obrázek 35

Vločka, hotový výrobek

2.3.19 Sněhulák z PET víček

Pomůcky:

PET víčka

Postup:

Pro děti má paní učitelka připravené PET víčka. Děti mají za úkol společně utvořit na koberci ve třídě sněhuláka. Děti se domlouvají, jaké barvy víček použijí, jaký bude mít sněhulák tvar a na co u sněhuláka nesmí zapomenout (oči, knoflíky, nos).

Reflexe:

Jak se dětem činnost líbila – Tato činnost se líbila všem dětem.

Přiměřenost věku – Tato aktivita byla vhodná pro všechny děti.

Zvládnutí aktivity – Děti tuto aktivitu zvládly samostatně. Paní učitelka zde byla jen v roli pozorovatele.

Připomínky a nové nápady dětí – Děti po vytvoření jednoho velkého sněhuláka, přidělávaly kolem více menších sněhuláků a vloček.

Organizace činnosti – Hromadná, na koberci.

Spolupráce dětí – Děti společně dokázaly spolupracovat a domlouvat se. Celá činnost probíhala v jejich režimu.

Obrázek. 36

Sněhulák, výroba

Obrázek 37

Sněhulák, hotový výrobek

2.3.20 Sněhulák – starší děti

Pomůcky:

Papírová nádoba od Cara, bílá temperová barva, štětce, barevný papír, krepový papír, malý kelímek od jogurtu, polystyrenová koule, špendlíky, knoflíky, chlupaté bambulky, špejle, bílá papírová drť, chlupatý drátek, černý barevný papír.

Postup:

Děti si nejdřív nabarví velkou nádobu od Cara pomocí štětce a bílé barvy. Když mají natřeno dají si nádobu uschnout. Vezmou si polystyrenovou kouli, napíchnou ji na špejli a potřou lepidlem. Poté ji obalí v papírové drti a nechají zaschnout. Když nám uschne nádoba, paní učitelka do ní udělá z každé strany díru. Děti skrz díru prostrčí chlupatý drátek. Poté si vyberou 3 knoflíky nebo bambulky a přiloží je k „tělu“ sněhuláka. Paní

učitelka je pomocí tavné pistole přilepí dle pokynu dětí. Když nám doschne i polystyrenová hlava přilepí ji paní učitelka pomocí tavné pistole k tělu. Děti si mezitím vystříhnou z černého papíru 2 kolečka a připíchnou je bílými špendlíky jako oči. Paní učitelka poté ještě na hlavu sněhuláka přilepí tavnou pistolí kelímek od jogurtu jako klobouček, dle přání dětí. Nakonec děti udělají sněhulákovi šálu z barevného krepového papíru.

Reflexe:

Jak se dětem činnost líbila – Tato činnost se dětem líbila a těšily se, až si svého sněhuláka odnesou domů.

Přiměřenost věku – Tato činnost byla připravena pro starší děti (5-6 let), kterou samy zvládly kromě lepení.

Zvládnutí aktivity – Děti tuto aktivitu zvládly samostatně, jen při lepení tavnou pistolí jim pomáhala paní učitelka. Některým dětem dělalo problém uvázání šály kolem krku.

Připomínky a nové nápady dětí – Každé z dětí poté daly svému sněhulákovi jméno.

Organizace činnosti – Individuální, u stolečku.

Obrázek 38

Sněhulák, výroba

Obrázek 39

Sněhulák, hotový výrobek

2.3.21 Sněhulák – mladší děti

Pomůcky:

Dřevěný hranol, bílá temperová barva, štětce, oranžový filc, kousky látky, nůžky, větvičky, tavná pistole, černý lihový fix, tekuté lepidlo.

Postup:

Pro děti máme připravené hranoly asi 4 cm široké a 20 cm dlouhé, které mají předvrtané otvory pro ruce. Nejdříve si je děti natrou bílou temperou a nechají zaschnout. Mezitím si z různobarevných látek ustříhnou širší pruh látky, který použijí na čepici a užší pruh, který bude použit jako šála. Z oranžového filcu vystříhnou nos ve tvaru trojúhelníku. Po zaschnutí hranolu s pomocí učitelky a tavné pistole přilepí širší pruh látky kolem hranolu a nahoře svážou provázkem nebo kouskem látky. Tím bude čepice hotová. Vezmou černou fixu a dokreslí hranolu obličej a místo nosu nalepí filcový trojúhelník. Dolů uvážou užší pruh látky jako šálu. Pomocí tekutého lepidla přilepí malé bambulky, které budou nahrazovat knoflíky. Jako ruce sněhuláka použijí úlomky větviček, které vsunou do předvrtaných otvorů.

Reflexe:

Jak se dětem činnost líbila – Výroba sněhuláku se všem dětem líbila. Těšily se na to až si ho odnesou domů.

Přiměřenost věku – Tato činnost byla připravena pro mladší děti (3-4 roky).

Zvládnutí aktivity – Děti zvládaly aktivitu samostatně. Nejvíce se jim líbilo natírání hranolku. Jen s přilepením čepice tavnou pistolí dětem pomáhala paní učitelka.

Připomínky a nové nápady dětí – Děti dávaly svému sněhulákovi jména.

Organizace činnosti – Individuální, u stolečku.

Obrázek 40

Sněhulák, hotový výrobek

2.3.22 Modelování ptáčků a papírové krmítko

Pomůcky:

Modelína, rulička od utěrek, tavná pistole, vata, ptačí zob, lepidlo, temperové bary (červená a hnědá), štětce

Postup:

Papírové krmítko – Děti nabarví 2 velké ruličky od utěrek hnědou temperovou barvou. Poté natřou dva obdélníky papíru červenou temperovou barvou jako střechu. Když vše uschne, paní učitelka papíry přicvakne k sobě pomocí sešivačky a pomocí tavné pistole přilepí papíry k ruličce od utěrky. Poté ještě ruličky přilepí na tvrdý karton. Děti dozdobí krmítko pomocí přilepením vaty (jako sněhu) a ptačího zobu.

Modelování ptáčků – Děti si zvolí barevnou modelínu, ze které dle své fantazie modelují ptáčky. Děti musí dávat pozor na to, aby se jim při modelování nesmíchaly barvy a tím nevníkaly do sebe.

Reflexe:

Jak se dětem činnost líbila – Tato činnost se všem dětem líbila. Užívaly si práci s modelínou. Nejvíce se těšily až uvidí oba výrobky „spojené“.

Přiměřenost věku – Tato činnost byla vhodná pro všechny předškolní děti.

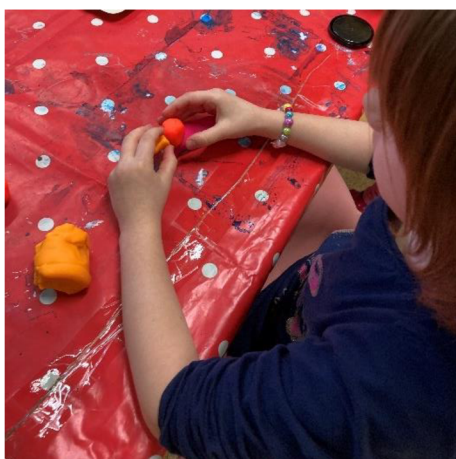
Zvládnutí aktivity – Děti tuto aktivitu zvládly samy. Nejdřív nevěděly, jaké barvy by měly použít, proto jsem jim poradila, ať se jdou podívat na nástěnku, kde jsme měli ptáčky vyobrazené. Poté již sami vybíraly barvy, které použijí. Dávaly si pozor na to, aby se jim modelína nesmíchala, a tak nezanikly jednotlivé barvy. Při výrobě krmítka se všechny děti prostřídaly.

Připomínky a nové nápady dětí – Dětem se modelování ptáčků tak zalíbilo, že někteří vymodelovali ptáčků více a poté si ještě modelovaly dle své fantazie. Svým ptáčkům vymýšlely i různá jména.

Organizace činnosti – Hromadná, u stolečku.

Obrázek 41

Ptáčkové, výroba

Obrázek 42

Krmítko s ptáčky, hotový výrobek

2.3.23 Jablečná ozdoba pro ptáčky

Pomůcky:

Jablko, nůž, arašídová pomazánka (nesolená, pro ptactvo), směs zrní pro ptactvo, přírodní provázek, špejle, prkénko.

Postup:

Děti s pomocí paní učitelky nakrájí jablko na plátky. Ty poté potřou arašídovou pomazánkou, obalí je, nebo posypou směsí zrní pro ptáčky. Následně propíchnou jablko špejlí a protáhnou dírkou přírodní provázek, na kterém udělají uzlík. Následně pověsí své

jablečné ozdoby na stromy na zahradě dle své volby. Pokud chtějí pomůže jim paní učitelka s pověšením na vysoké větve.

Reflexe:

Jak se dětem činnost líbila – Z výroby jablečných ozdob pro ptáčky, byly děti nadšené. Hlavně se jim líbilo, že si svoji ozdobu mohly pověsit sami na zahradě a pozorovat kdy se k ní, jaký ptáček přiblíží.

Přiměřenost věku – Tato aktivita je vhodná pro všechny děti. Jen je nutné dávat pozor při práci s nožem.

Zvládnutí aktivity – Děti zvládly činnost sami. Jenom krájení nožem dělali společně s paní učitelkou.

Připomínky a nové nápady dětí – Děti napadlo, co dalšího bychom mohly připravit pro ptáčky na stromeček.

Organizace činnosti – Individuální, u stolečku.

Obrázek 43

Jablečná ozdoba, výroba

Obrázek 44

Jablečná ozdoba, hotový výrobek

2.3.24 Modelování jména

Pomůcky:

Barevná modelína, podložka se jménem.

Postup:

Pro děti máme připraveno několik kelímků s barevnou modelínou. Děti si najdou svoji podložku se jménem a snaží se podle předlohy vymodelovat své jméno.

Reflexe:

Jak se dětem činnost líbila – Modelování se dětem velice zalíbilo.

Přiměřenost věku – Tato aktivita byla připravena pro předškolní děti, a zvládly ji i naši „středňáci“.

Zvládnutí aktivity – Děti tuto aktivitu zvládly úplně samy. Vybíraly si modelínu a kombinovaly různé barvy při modelování svého jména.

Připomínky a nové nápady dětí – Předpokládala jsem, že děti budou modelovat jméno přímo na vzor, ale děti si to vymyslely tak, že své jméno modelovaly pod vzorem.

Organizace činnosti – Individuální, u stolečku.

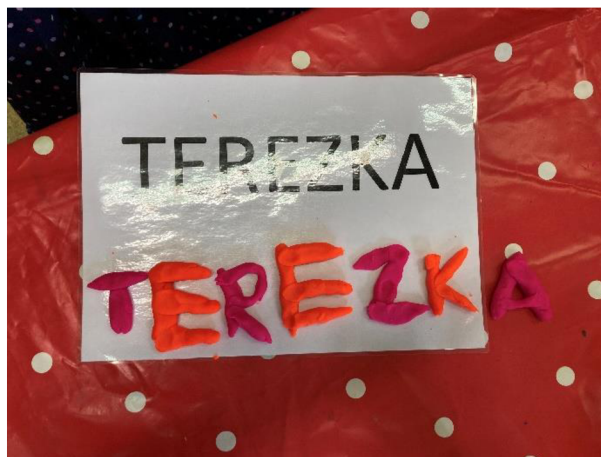
Obrázek 45

Modelování jmen, výroba

Obrázek 46

Modelování jmen, hotový výrobek

2.4 Závěrečná evaluace a diskuze

Při realizování bakalářské práce jsem pracovala s dětmi v heterogenní třídě. Děti měly na činnosti vždy dostatek času a mohly se k nim vracet. Velice mě potěšilo, že zájem dětí o prostorovou tvorbu zůstal i po skončení některých aktivit. Nejvíce se dětem zalíbilo modelování. Vždy, když jsme s dětmi modelovaly nějaký výrobek, nechaly si modelíny venku na stolečku a dál si modelovaly dle své fantazie, za pomoci špachtlí a vlastních prstů. Potvrdilo se mi, jak práce s modelínou zanechala v dětech pozitivní hmatový vjem, který uvádí Rosselová, zatímco např. dlabání dýní nechalo v několika dívkách negativní hmatový vjem a radši tuto aktivitu nevyhledávaly nebo k tomu použily některou z pomůcek např. lžíci (Roeselová, c1996).

Dále se mi potvrdil výtvarný přepis představ, který nastává u modelování, jak uvádí Rosselová. Děti své představy uplatňovaly hlavně při modelování ptáčků, kdy mělo každé dítě svoji představu (ať už se týkala velikosti, barvy nebo tvaru) a tu poté vytvořily (Roeselová, c1996).

Během činností se seznamovaly s některými novými materiály a pomůckami. Ve třídě je zřízen „kutilský“ kufřík pro děti. Děti tak měly možnost vyzkoušet si práci s pilou, protože při tvorbě sněhuláka ze dřeva, jsem pro děti měla připravené trámky, které si mohly zkusit sami uříznout. Předškolní děti měly možnost zkusit si pracovat i s tavnou pistolí, a za přítomnosti učitelky, která byla vždy připravená kdykoliv zasáhnout, aby se dětem nic nestalo. Při všech činnostech byl dán důraz hlavně na bezpečnost dětí.

Nejvíce se dětem líbily aktivity, při kterých tvořily „samostatně“. Hlavně ty aktivity, ze kterých vznikl výrobek, který si poté mohly odnést domů nebo výrobek zapojit do svých her (např. ježek z bambulky, který se pro některé stal „maňáskem“ a vyráběly mu domeček ze stavebnice).

Některé aktivity, které jsem zvolila byly pro mladší děti náročnější a byla tam potřeba většího zapojení paní učitelky. Pro příště musím aktivity pro mladší děti lépe promyslet.

Vágnerová uvádí, že dítě má potřebu něco zvládnout. I to se během některých aktivit potvrdilo. I když se dětem výrobek na začátku nedařil a měly s něčím problémem, zvládly ho vždy dokončit a s konečným výrobkem byly spokojeni (Vágnerová, 2012).

Během společných aktivit mě překvapila spolupráce dětí. Měla jsem obavy, že tyto aktivity budou zajímat jen některé děti a ostatní budou koukat. Ale mýlila jsem se. Všechny děti se do společných činností rády zapojily. Někteří rozdělovaly barvy, jiní zdobily, nebo sestavovaly. Tím se mi dobře osvědčila i hromadná organizace činnosti. Děti společně komunikovaly, dokázaly se shodnout i když občas někteří musely ustoupit.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo vytvořit nabídku činností prostorové tvorby a vyzkoušet ji s dětmi v mateřské škole. Celkem bylo vytvořeno a vyzkoušeno 24 různých aktivit. Tyto aktivity jsou popsány v praktické části. Snažila jsem se o to, aby návody na činnosti byly čitelné, poutavé a srozumitelné. Z tohoto důvodu jsem zařadila i fotografie při tvoření dětí a konečného výrobku. Je důležité také zmínit, že každé dítě v tomto věku má svůj vlastní „umělecký“ projev. Těší mě, že jsme mnoha způsoby rozvíjeli a procvičovali jemnou motoriku, děti se učily trpělivosti, ohleduplnosti a schopnosti domluvit se při práci ve skupině, rozvíjeli svou představivost a fantazii.

V teoretické části bakalářské práce jsem se zabývala prostorovou tvorbou a jejími druhy. Dále je zde popsáno propojení dílčích cílů a klíčových kompetencí z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Poslední kapitola je věnována charakteristice předškolního dítěte, jeho motorickému, emočnímu a sociálnímu vývoji, hře a fantazii.

V budoucnu bych ráda ještě více zapojovala prostorovou tvorbu do mých příprav v mateřské škole a vyzkoušela tak mnoho zajímavých námětů, které jsem uváděla v teoretické části jako je plstění vlnou, vytváření z FIMO hmoty či sádrové odlitky nebo sádroryt.

Výtvarné činnosti, a i prostorová tvorba se stále zdokonalují a přicházejí nové nápady. Člověk by měl být otevřený novým nápadům, námětům a nechat se inspirovat přírodou a děním kolem nás, protože nikdy nevíme, kde nás inspirace může překvapit.

POUŽITÁ LITERATURA

- Bednářová, J., & Šmardová, V. (2015). *Diagnostika dítěte předškolního věku: co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let*. Edika.
- Bednářová, J., & Šmardová, V. (2022). *Diagnostika dítěte předškolního věku: co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let*. Computer Press.
- Cikánová, K. (1995). *Objevujte s námi tvar*. Aventinum.
- Čačka, O. (1996). *Psychologie dítěte*. SURSUM.
- Dvořáková, H., Kukačková, M., Lietavcová, M., Nádvorníková, H., & Svobodová, E. (2015). *Rozvíjíme dovednosti hrubé a jemné motoriky dětí: dítě a jeho tělo*. Raabe.
- Hazuková, H. (2011). *Výtvarné činnosti v předškolním vzdělávání*. Raabe.
- Gavora, P. (2000). *Úvod do pedagogického výzkumu*. Paido.
- Kupcová, Z., Nádvorníková, H., Růžičková, V., Svobodová, E., & Vondrušková, A. ([2016]). *Činnosti ke svátkům a tradicím v předškolním vzdělávání*. Raabe.
- Křížová, Ž. ([2017]). *Výtvarné náměty a techniky v předškolním vzdělávání*. Raabe.
- Nádvorníková, H. ([2022]). *Kognitivní činnosti v předškolním vzdělávání*. Raabe
- Nemravová, P. (2010). *Fimo: šperky z polymerové hmoty*. Grada.
- Pitz-Thissen, H. (2003). *Fimo: formování, modelování, vytvrzování*. CFA+H.
- Roeselová, V. (c1996). *Techniky ve výtvarné výchově*. Sarah.
- Svobodová, E. ([mezi 2010 a 2017]). *Prosociální činnosti v předškolním vzdělávání*. Raabe.
- Šilarová, J. (2008). *Tvoříme z ovčí vlny: plstění jehlou*. Grada.
- Šilarová, J. (2013). *Plstění ovčí vlny*. Grada.
- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání 2021
<https://www.msmt.cz/file/56051/>

Přílohy: Seznam obrázků

Obrázek 1 – Ježek z bambulky, výroba

Obrázek 2 – Ježek z bambulky, hotový výrobek

Obrázek 3 – Společný les, výroba

Obrázek 4 – Společný les, hotový výrobek

Obrázek 5 – Jabloňka, výroba

Obrázek 6 – Jabloňka, hotový výrobek

Obrázek 7 – Podzimní světýlko, výroba

Obrázek 8 – Podzimní světýlko, hotový výrobek

Obrázek 9 – Dýně, dlabání

Obrázek 10 – Dýně, hotový výrobek

Obrázek 11 - Svatomartinský rohlíček, výroba

Obrázek 12 - Svatomartinský rohlíček, hotový výrobek

Obrázek 13 – Větrník, výroba

Obrázek 14 – Větrník, hotový výrobek

Obrázek 15 – Podzimní drak, výroba

Obrázek 16 – Podzimní drak, hotový výrobek

Obrázek 17 – Podzimní skřítek, hotový výrobek

Obrázek 18 – Adventní věnec, výroba

Obrázek 19 – Adventní věnec, hotový výrobek

Obrázek 20 – Stromeček z vlny výroba

Obrázek 21 – Stromeček z vlny, hotový výrobek

Obrázek 22 – Vánoční zvonek z květináče, výroba

Obrázek 23 – Vánoční zvonek z květináče, hotový výrobek

Obrázek 24 – Vánoční svícen, výroba

Obrázek 25 – Vánoční svícen, hotový výrobek

Obrázek 26 – Perníčková ozdoba, výroba

Obrázek 27 - Perníčková ozdoba, hotový výrobek

Obrázek 28 – Stromeček ze stavebnice, vyrábění

Obrázek 29 – Stromeček ze stavebnice, hotový výrobek

Obrázek 30 – Tři králové z ruličky, výroba

Obrázek 31 – Tři králové z ruličky, hotový výrobek

Obrázek 32 – Tři králové z makovice, výroba

Obrázek 33 – Tři králové z makovice, hotový výrobek

Obrázek 34 – Modelování vločky, výroba

Obrázek 35 – Modelování vločky, hotový výrobek

Obrázek 36 – Sněhulák z PET víček, výroba

Obrázek 37 – Sněhulák PET víček, hotový výrobek

Obrázek 38 – Sněhulák starší děti, výroba

Obrázek 39 – Sněhulák starší děti, hotový výrobek

Obrázek 40 – Sněhulák mladší děti, hotový výrobek

Obrázek 41 – Modelování ptáčků a papírové krmítko, výroba

Obrázek 42 – Modelování ptáčků a papírové krmítko, hotový výrobek

Obrázek 43 – Jablečná ozdoba, výroba

Obrázek 44 – Jablečná ozdoba, hotový výrobek

Obrázek 45 – Modelování jména, výroba

Obrázek 46 – Modelování jména, hotový výrobek